

Nr 470

Av herrar Grebäck och Wahrendorff, *angående den mindre skeppsfartens kapitalförsörjning, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 388 i Första kammaren)

Statens lånefond för den mindre skeppsfarten har till syfte att genom lånestöd främja en ur allmän synpunkt önskvärd förnyelse av rikets bestånd av fartyg med en bruttodräktighet av högst 500 registerton. Med hänvisning till att under nästa budgetår ca 6 milj. kr. kommer att stå till förfogande för ny utlåning, har lånenämnden för berörda fond för budgetåret 1962/63 inte något särskilt medelsyrkande.

Beståndet av mindre tonnage har under senare år starkt föråldrats. Sålunda kan nämnas att inte mindre än 334 av landets fartyg i storleksgruppen 100—499 bruttoton vid utgången av år 1959 var 20 år gamla eller äldre. Detta kan till stor del ses mot bakgrund av svårigheterna att på kapitalmarknaden uppbringa kapital för nyanskaffning av fartyg. Ett nytt fartyg i denna storleksklass torde f. n. betinga ett pris mellan 1 och 2 milj. kr., medan äldre fartyg som regel kostar mellan 500 000 och 1 milj. kr.

Till följd av den under senare år starkt minskade tillgången på utlåningsmedel från ifrågavarande fond har utlåningsprocenten sänkts till i regel 40—50 procent av inköpsvärdet, trots att fondbestämmelserna medger lån upp till 80 procent av detta. Likaså har amorteringstiderna avsevärt förkortats, från medgivna 15 år till nu i regel 10 år. Bl. a. till följd av kapitalanskaffningssvårigheterna har förnyelsen av det mindre tonnaget under senare år i ökad utsträckning kommit att ske genom inköp av äldre fartyg från utlandet. Då dessa fartyg i säljarländerna i flertalet fall kan förutsättas ha blivit ersatta med nya, föreligger här en risk för att det svenska småtonnagets konkurrenskraft minskas inte bara på grund av fartygsbeståndets föråldring i och för sig utan även på grund av en relativt sett mycket snabbare förnyelse av det utländska fartygsbeståndet. Denna försämrade konkurrenskraft torde göra sig gällande även för den inhemska sjöfarten, vilket bl. a. ur beredskapssynpunkt måste sägas vara mindre önskvärt. I sammanhanget kan vidare nämnas, att sjöfarten i här berörda avseende i åtskilliga länder åtnjuter ett betydande statligt såväl direkt som indirekt stöd.

För vårt lands vidkommande anser vi det angeläget, att samhällets åtgärder inriktas på att på affärsmässigt sunda principer ställa erforderligt

lånekapital till förfogande. Lånefonden för den mindre skeppsfarten utgör enligt vår mening det instrument genom vilket detta kan ske. Det är därför betydelsefullt att till fondens förfogande ställas utlåningsmedel, som står i en mera rimlig proportion till lånebehovet än vad som för närvarande är fallet. Därigenom skulle lån återigen kunna medgivas till enligt bestämmelserna maximerade 80 procent av inköpsvärdet och längre amorteringstider kunna tillåtas.

Speciellt med hänsyn till de konsekvenser en fortgående föråldring av fartygsbeståndet kan tänkas få för det framtida transportbehovet anser vi det i dagens läge önskvärt, att en inventering av näringens kapitalbehov snarast åstadkomes. Detta bör enligt vår mening bli föremål för en särskild utredning, i vilken bl. a. representanter för den mindre skeppsfarten bereds tillfälle att delta. Utredningsarbetet bör kunna bedrivas i sådan takt, att förslag till åtgärder kan föreläggas senast nästa års riksdag.

I syfte att redan fr. o. m. nästa budgetår bereda fonden i fråga bättre möjligheter att tillgodose det uppenbart stora lånebehovet samt för att detta skall kunna ske till bättre lånevillkor än vad som nu är fallet föreslår vi, att fonden för budgetåret 1962/63 tillföres ett investeringsanslag av 3 milj. kr., varmed de för utlåning tillgängliga medlen skulle uppgå till 9 milj. kr., d. v. s. det belopp som stod till dess förfogande under budgetåret 1960/61.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionen bil. 12 (p. 123) måtte

a) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsam prövning av den mindre skeppsfartens kapitalförsörjning i enlighet med vad i motionen anförts, samt

b) till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

Stockholm den 26 januari 1962

Erik Grebäck

Harry Wahrendorff
